

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2020-05-05
Stockholm

Mål nr
M 13945-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-12-18 i mål nr M 3496-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. J.E.

2. S.E.

Motparter

1. T.H.

2. M.N.

3. Miljönämnden i Lunds kommun

SAKEN

Buller från värmepump; nu fråga om avvisning av överklagande

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd.

2. Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avvisar J.E.s och S.E.s överklagande till mark- och miljödomstolen av länsstyrelsens beslut.

Dok.Id 1586058

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BAKGRUND

Miljönämnden i Lunds kommun (nämnden) beslutade den 2 augusti 2016 att avsluta ett ärende som gällde buller från en värmepump på J.E.s och S.E.s fastighet YY i Lunds kommun. Beslutet överklagades av T.H. och M.N., ägare till grannfastigheten XX, varpå Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) återförvisade ärendet till nämnden för fortsatt utredning genom ljudmätning. Beslutet överklagades till mark- och miljödomstolen som avslag överklagandet.

Sedan ljudmätningar utförts konstaterade nämnden att det inte förelåg någon olägenhet för människors hälsa och beslutade den 20 december 2018 på nytt att avsluta ärendet. T.H. och M.N. överklagade detta till länsstyrelsen som den 19 juni 2019 beslutade att upphäva nämndens beslut och återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. Länsstyrelsen anförde i beslutet att det var oklart om värmepumpen vid mättillfället gått på full effekt och om mätningen gav en rättvisande bild av bullernivåerna på grannfastighetens uteplats. Länsstyrelsens beslut överklagades av J.E. och S.E. till mark- och miljödomstolen som avslag överklagandet.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

J.E. och S.E. har yrkat att mark- och miljödomstolens dom och länsstyrelsens beslut ska upphävas och att nämndens beslut den 20 december 2018 ska fastställas.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Fråga har uppkommit om länsstyrelsens återförvisningsbeslut den 19 juni 2019 gick att överklaga.

Enligt 34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får talan mot beslut, varigenom mål återförvisas till lägre instans, endast föras om beslutet innefattar avgörande av fråga som inverkar på målets utgång, dvs. innebär ett ställningstagande i sakfrågan. Denna princip får anses tillämplig även på återförvisningsbeslut som fattas av förvaltningsmyndighet, i detta fall på länsstyrelsens beslut. Samma princip återfinns även 37 § andra stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Frågan om möjligheten att överklaga ett beslut om återförvisning har tidigare varit föremål för Mark- och miljööverdomstolens prövning. I en dom den 24 juni 2014 i mål nr M 4244-14 gällde frågan om en miljönämnd hade rätt att klaga på en dom där mark- och miljödomstolen fastställt ett beslut av länsstyrelsen att återförvisa ett ärende till miljönämnden för ytterligare utredning. Målet gällde störningar på grund av trafikbuller.

I Mark- och miljööverdomstolens dom anfördes följande:

Motivet för att inte tillåta ett överklagande av ett återförvisningsbeslut är att en part inte ska kunna förhålla processen (jfr Fitger m.fl., Rättegångsbalken 4, s. 54:8). Av rättsskyddsskäl bör dock sådana återförvisningsbeslut kunna överklagas som innefattar ställningstaganden som binder underinstanserna; i annat fall kan part gå miste om möjligheten att få prövat det ställningstagande som ryms i återförvisningen (se B.W.), Förvaltningsprocesslagen 6 upplagan, s. 406). Återförvisas ett mål endast för att utredningen ska kompletteras finns inget sådant rättsskyddsbehov utan tvärt om talar just effektivitetsskäl för att inte tillåta ett överklagande (se SOU 2010:29 s. 629). Det förutsätter dock att det i återförvisningsbeslutet inte finns några uttalanden i någon fråga som inverkar på målets utgång, t.ex. genom att prövningsramen påverkas eller anvisningar ges om hur sakfrågan ska bedömas.

Länsstyrelsen har i sitt beslut uttalat att det finns behov av ytterligare bullerutredning men inte gjort några uttalanden i frågan om bulleråtgärder ska begäras av nämnden eller inte, dvs. den fråga ärendet rör. Länsstyrelsens

avgörande innefattar således inte något ställningstagande som inverkar på ärendets utgång och det är därför inte överklagbart.

Mark- och miljööverdomstolens domslut i det ovan nämnda målet innebar att domstolen upphävde mark- och miljödomstolens dom och avvisade miljönämndens överklagande till mark- och miljödomstolen av länsstyrelsens beslut.

Inte heller i det nu aktuella fallet har länsstyrelsen i sitt återförvisningsbeslut gjort några uttalanden i fråga om nämnden ska begära några ytterligare skyddsåtgärder eller inte. Det innefattar alltså inte något ställningstagande som inverkar på ärendets utgång och är inte överklagbart. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och J.E.s och S.E.s överklagande av länsstyrelsens beslut ska avvisas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Mikael Hagelroth, referent, och Li Brismo (deltar inte i beslutet om prövningstillstånd) samt före detta tekniska rådet Anna-Lena Rosengardten.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-12-18
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3496-19

PARTER

Klagande

1. J.E.

2. S.E.

Motpart

1. Miljönämnden i Lunds kommun

2. T.H.

3. M.N.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut från den 19 juni 2019 i ärende nr 505-4035-2019,
se bilaga 1

SAKEN

Buller från värmepump

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljönämnden i Lunds kommun (nämnden) beslutade den 2 augusti 2016 att, utan åtgärd, avsluta ett ärende rörande buller från en värmepump på fastigheten YY i Lunds kommun. Beslutet överklagades av bland annat T.H. och M.N., fastighetsägare till grannfastigheten XX, varpå Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) den 15 februari 2017 återförvisade ärendet till nämnden för fortsatt utredning genom kompletterande ljudmätningar på klagandenas uteplats. Mark- och miljödomstolen avslög överklagandena den 14 november 2017.

Nämnden beslutade på nytt den 20 december 2018, efter att kompletterande ljudmätningar utförts, att det inte förelåg någon olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken och avslutade ärendet utan ytterligare åtgärd.

T.H. och M.N. överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen. Den 19 juni 2019 beslutade länsstyrelsen att upphäva nämndens beslut och återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. Av länsstyrelsens skäl framgår bland annat att det får anses oklart i ärendet huruvida värmepumpen vid mättillfället gick på maximal effekt eller inte. Detta anses utgöra en sådan oklarhet som gör att länsstyrelsen inte kan företa en prövning i ärendet varför ärendet ska återförvisas för fortsatt handläggning.

Länsstyrelsens beslut har nu överklagats av J.E. och S.E., fastighetsägare till fastigheten YY, till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

J.E. och S.E. har yrkat att länsstyrelsens beslut ska upphävas och att nämndens beslut ska fastställas. De har anfört i huvudsak följande.

Länsstyrelsen menar i sitt beslut att det är oklart om så kallat ”tyst läge” var aktiverat vid den andra ljudmätningen som skulle ske på maximal effekt. Det föreligger

ett missförstånd bakom detta beslut. Vid ljudmätningarna forcerades nämligen värmepumpen, enligt Nibes instruktioner, och tvingades att köra på önskat läge. De av-vaktade sedan en stund tills de kunde se att pumpen gått upp till det forcerade värdet. Maxvärdet 80 Hz lästes av innan de gick ut och genomförde ljudmätningen. Det finns ingen oklarhet om något ”tyst läge”. Detta klargör även nämnden i sitt PM från den 5 juli 2019, vilket har bifogats.

För att ytterligare förtydliga har Nibe förfrågats på nytt och svarat följande. Manuell inställning av kompressorfrekvens som görs i meny 9.6.1 och 9.6.2 är en tvångsstyrning och den kommer att köra detta även om ”tyst läge” är aktiverat. Det är värdet som ni läste av i menyn 5.14 som är det verkliga kompressorvarvtalet.

Det är därmed klargjort att inställningen medförde att pumpen gick på maxläget och att mätningen därmed är relevant och korrekt utförd. Akustikern har redan tidigare verifierat att punkterna följdes till punkt och pricka.

Miljönämnden i Lunds kommun, som har medgett det som har yrkats i målet, har anfört i huvudsak följande. Enligt länsstyrelsens bedömning innehåller den instruktion från Nibe som delgivits verksamhetsutövaren innan mätning och som följdes steg för steg enligt konsult och verksamhetsutövare, inte några anvisningar för deaktivering av ”tyst läge” för värmepumpen innan mätning. Länsstyrelsen anser att något stöd för att ”tyst läge” deaktiverades innan mätning inte har framskyntat i ärendet. Mot bakgrund av detta anser länsstyrelsen att det är oklart huruvida värmepumpen vid mättillfället gick på maximal effekt och att det därför inte går att avgöra om bullervärdena ger en rättvis bild av de maximala bullernivåer som värmepumpen kan generera vid klagandens uteplats.

Nämnden anser att det framgår tydligt i Nibes instruktioner hur värmepumpen ska ställas in för att gå på maximal effekt och att det inte råder några oklarheter kring värmepumpens inställningar vid bullermätningen, vilket förtydligas enligt följande.

Enligt punkten 6 i Nibes instruktioner sätter man kompressorfrekvensen till 80 Hz och väntar tills den går upp i detta värde. I punkten 7 kontrolleras att fläkten går på högsta varv, vilket är läge 4.

Pumpen kan gå upp till 85 Hz men det går bara att tvångsstyra den till 80 Hz. På grund av svårigheterna för en bullerkonsult att mäta på natten när bakgrundsnivån är låg, vädret är optimalt och pumpen går just på 85 Hz har en bedömning gjorts att dessa 5 Hz gör marginell skillnad. En manuell styrning av pumpen till 80 Hz har bedömts vara så nära maxläget man kan komma.

Manuell inställning av kompressorfrekvens enligt Nibes instruktioner är en tvångstyrning och pumpen kör detta även om ”tyst läge” är aktiverat. ”Tyst läge” är när pumpen är inställd på att inte kunna gå över 60 Hz. När värmepumpen går på 80 Hz går den alltså på maximal effekt, vilket Nibe förtydligat i e-post den 23 februari 2017 och även i e-post den 12 juli 2019 enligt till överklagandet bifogade handlingar. Det ”tysta läget” avaktiveras inte separat som klaganden hävdar.

Verksamhetsutövaren har intygat att Nibes instruktioner har följts till punkt och pricka vid mätningen och akustikern A.L. har bevittnat detta.

I mätrapporten har A.L. angett att mätning gjordes med värmepumpen på två inställningar, tyst drift (60 Hz) och normal drift (80 Hz) och mätvärden har redovisats för de olika inställningarna samt för bakgrundnivån.

Enligt Nibes instruktioner punkterna 6 och 7 avläses att pumpen går på 80 Hz och högsta varv innan mätning sker. Nämnden finner inga skäl att misstro verksamhetsutövaren och den sakkunniga oberoende akustikern om att Nibes instruktioner har följts till punkt och pricka när ljudnivån vid normal drift (80 Hz) skulle mätas. Med ovanstående motivering anser nämnden att ärendet är tillräckligt utrett.

T.H. och **M.N.**, som har motsatt sig det som yrkats i målet, har anfört i huvudsak följande. De har för egen del i första hand yrkat att klagandena ska föreläggas att flytta värmepumpens fläktenhet till en plats där den inte stör några grannar. Detta i enlighet med miljöbalkens lokaliseringsprincip samt artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR). I andra hand har de yrkat att ärendet återförvisas till nämnden för fortsatt utredning och handläggning.

Frågan i målet är om det är tillåtet i Lunds kommun att placera en bullrande fläktenhet tre meter från närmaste grannes uteplats och rikta bullret från fläktenheten rakt mot uteplatsen och grannens hus tysta sida.

Detta ärende har pågått i snart fyra år och länsstyrelsen har redan två gånger och mark- och miljödomstolen en gång, återförvisat ärendet tillbaka till nämnden för fortsatt utredning och handläggning. Anledningen till dessa ständiga återförvisningar är att nämnden konsekvent under dessa år inte har fullföljt sitt förvaltningsrättsliga utredningsansvar och sin serviceplikt utan istället avslutat ärendet i förväg innan, för ärendet relevant sakkunskap, inhämtats från sakkunniga personer.

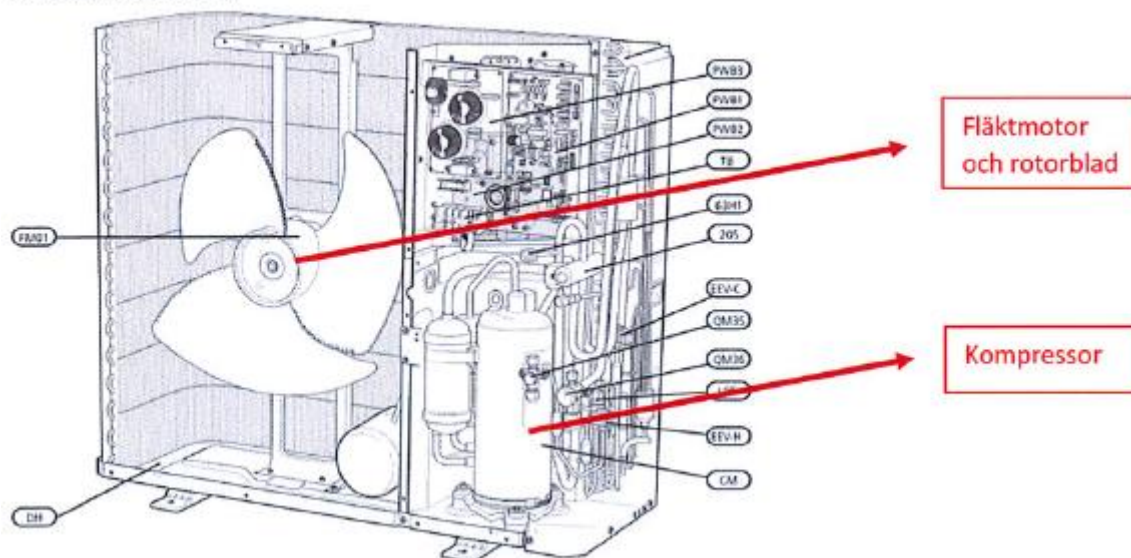
De åberopar artikel 6 i EKMR avseende rätten till en rättvis handläggning och handläggning inom skälig tid. Europadomstolen har i sin praxis godkänt att olika nämnder och myndigheter kan falla under EKMR:s domstolsbegrepp. De anser att nämnden har låtit dem, i deras egenskap av bullerdrabbad part, leva i ovisshet om utgången i ärendet under alltför lång tid eftersom nämnden bevisligen redan två gånger har avslutat ärendet utan att ha fullföljt sitt förvaltningsrättsliga utredningsansvar och sin serviceplikt och därmed fått ärendet återförvisat till sig två gånger av länsstyrelsen och en gång av mark- och miljödomstolen.

Dessutom har deras hälsa och välbefinnande försämrats under den långa handläggningstiden. Detta är mycket allvarligt ur rättssäkerhetssynpunkt och deras förhoppning är att mark- och miljödomstolen kan bidra med att skapa en objektiv och rättvis bedömning i ärendet. De anser att den kompletterande utredningen ger mark-

och miljödomstolen tillräckligt med samlad sakkunskap för en bedömning av deras förstahandsyrkande.

Den aktuella värmepumpen i detta ärende är en NIBE Split AMS 10. Denna värmepump kan producera både värme och kyla. För att visualisera värmepumpens fläkt-enhet, bifogas nedanstående bild ur värmepumpens monterings- och skötselanvisning (MOS SE 1540-3 331192).

Komponentbild, AMS 10-12

De mest bullrande delarna i klagandenas fläktenhet är kompressorn, fläktmotorn och rotorbladet. Hittills har i detta ärende endast bullereffekten av kompressorn diskuterats. Påpekas kan att nämndens utredning och beslut huvudsakligen grundar sig på den information som tillhandahållits av klagandena och A.L. med firma Jupiter Akustik. Nämnden har vid sina utredningar helt okritiskt godkänt all information från dessa personer och konsekvent ignorerat all sakkunskap som de har inhämtat från externa sakkunniga.

Nämnden har bevisligen lagt ner minimal ansträngning för att utreda detta ärende. Det är helt uppenbart att nämnden inte har inhämtat till ärendets bedömning viktig sakkunskap från sakkunniga. Nämnden har t.ex. inte gjort någon utredning beträffande bullereffekten av fläktmotorn och rotorbladet. Detta är högst anmärkningsvärt

eftersom det bland sakkunniga är allmänt känt att bullret från fläktmotorn och rotorbladet under vissa förhållanden kan vara högre än bullret från kompressorn. Denna underlåtenhet att utreda denna fråga bevisar att nämndens miljöinspektörer saknar all grundläggande sakkunskap om fläktenheters tekniska egenskaper. Detta är mycket alarmerande ur rättssäkerhetssynpunkt.

Överklagandet

De vill påpeka följande felaktigheter och/eller oklarheter i överklagandet. Klagandena hävdar att "ingen oklarhet om något tyst läge" föreligger. Oklarheter kring frågan om aktivering och effekt av inställningen "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1. har diskuterats i detta ärende sedan flera år tillbaka. Det är häpnadsväckande att det är först nu i juli 2019 som nämnden kontaktar Nibe Service och ställer frågor angående aktivering och effekt av inställningen "Tyst drift".

Nämnden frågade dock endast hur inställningen "Tyst drift" påverkar kompressorns effektivvärde. Nämnden har bevisligen i juli 2019 fortfarande ingen sakkunskap om vad som huvudsakligen genererar buller i aktuell fläktenhet, det vill säga både kompressor, fläktmotor och rotorblad. Dessutom framstår det som att nämnden vid sitt senaste avslut har förbisett eller är ovetandes om att utetemperaturen har en avgörande betydelse för att kunna framtvunga maximala bullervärden manuellt när inställningen "Tyst drift" är aktiverad enligt menyval 7.6.1. Detta trots att de har påpekat utetemperaturens betydelse för nämnden i ett flertal yttranden/skrivelser.

Utifrån av klagandena ingiven bilaga "FWD_SV_ Värmepump Nibe Split 10.pdf" förstår de att nämnden i början av juli 2019 har haft en dialog med Nibe Service och diskuterat påverkan av inställningen "Tyst drift" endast gällande kompressorn. Utifrån denna bilaga och den utredningen som de själva har gjort med Nibe Service under augusti 2019, se bilaga "Nibe mail 190827", är de idag överens med klagandena och nämnden att det inte föreligger någon oklarhet beträffande "Tyst drift" inställningens påverkan på kompressorns effektivvärden. Efter dialogen mellan nämnden och Nibe Service i början av juli 2019 hade fortfarande ingen utredning gjorts angående hur inställningen "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1. påverkar fläktmotorn och

rotorbladet och hur uttemperaturen i kombination med inställningen "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1. påverkar möjligheten att uppnå maximala bullervärden både för kompressor, fläktmotor och rotorblad samtidigt.

Därför kontaktade de under augusti 2019 Nibe Service för att utreda dessa frågor med sakkunniga från Nibe. Utfallet av utredningen visas i bilagan "Nibe mail 190827". De återkommer till denna bilaga nedan under rubriken "Utredning om "Tyst drift" med sakkunniga från Nibe".

Klagandena säger att 80 Hz (maxvärdet) lästes alltså av tillsammans med Akustikern innan de gick ut och genomförde ljudmätningen. Av överklagandet framgår klart och tydligt att klagandena och A.L. med firma Jupiter Akustik (Akustikern) inte har kontrollerat vilket varvtal fläktmotorn och rotorbladet hade innan ljudmätningen genomfördes. Det som, enligt klagandena, har kontrollerats är kompressorns effektvärde. Det är således inte känt vilket varvtal fläktmotorn och rotorbladet hade när bullermätningen gjordes den 19 april 2018.

Maxvärdet är vidare 85 Hz och inte 80 Hz. Detta har verifierats av sakkunniga från Nibe vid ett flertal tillfällen under ärendets gång. Den senaste kontakten de hade var med chefen för Nibe Service, se bilaga "Nibe mail 190827". Nibe bekräftade då återigen att den högsta kompressorfrekvensen för aktuell fläktenhet är 85 Hz och inte 80 Hz. Klagandena har själva också i en mailkorrespondens med Nibe Service hösten 2018 sagt och fått bekräftat av Nibe Service att maxvärdet är 85 Hz och inte 80 Hz, se sida 5 i bilaga "Nibe mail 181018". Nämnden har under ärendets gång fått del av denna bilaga.

Det är således bevisat att både klagandena och nämnden är väl medvetna om att maxvärdet är 85 Hz och inte 80 Hz. Trots detta refererar båda hela tiden i kommunikationen med överinstanserna felaktigt till 80 Hz som normalvärde/maxvärde. De ber mark- och miljödomstolen att beakta denna misskommunikation från klagandena och nämnden vid sin bedömning.

Klagandena anger att "Akustikern har ju redan tidigare verifierat att punkterna följdes till punkt och pricka". De fick del av A.L. bullermätning som gjordes den 19 april 2018 genom ett mail som miljöinspektör E.R. skickade till dem den 23 april 2018, se bilaga "E.s mail 23.4.2018". I detta mail säger klagandena att "Instruktionen är följd till punkt och pricka och Akustikern har bevittnat detta." E.R. skickade sitt mail till dem endast 30 minuter efter det att klagandena skickade sitt mail till henne. E.R. upplyste även dem i sitt mail att nämnden tänkte avsluta ärendet. Hon frågade dem i mailet, om de önskade ett beslut om att ärendet avslutas. De meddelade henne genast att de naturligtvis ville ha ett beslut. E.R.s fråga är mycket anmärkningsvärd och de anser att hennes fråga bevisar att hon saknar all grundläggande kunskap om förvaltningsrättsliga förpliktelser angående dokumentation och motivering av beslut.

Naturligtvis ville de verifiera klagandenas påstående i mailet från den 23 april 2018 och därför kontaktade de A.L. och kom överens om att ha ett personligt möte med honom den 25 maj 2018 hemma hos dem. De har dokumenterat mötet med A.L. på sida 2-3 i bilaga "Till MFL 17.6.2018". Denna bilaga var bifogad deras mail till nämnden den 17 juni 2018. Under deras möte med A.L. kunde han inte bekräfta för dem att klagandena till "punkt och pricka" hade följt instruktionen från Nibe. Ovanstående redogörelse bevisar entydigt att det är klagandena själva som "verifierar" och inte akustikern A.L.. Ingen annan än klagandena har således intygat att punkterna i instruktionen följdes till "punkt och pricka".

Avslutningsvis hänvisar klagandena till nämnden vid frågor av klargörande karaktär. De delar inte alls klagandenas uppfattning. Nämndens handläggning har mycket tydligt visat att den inte besitter relevant teknisk sakkunskap avseende aktuell värmepump och fläktenhet. Den nuvarande handläggaren i detta ärende är den tredje i raden. De upplever att nämnden, varje gång en ny handläggare tillsätts, försöker att avsluta ärendet så snabbt som möjligt utan att fullfölja pågående utredningar. Enligt deras uppfattning bevisar detta klart och tydligt att nämnden inte har resurser att utreda ärendet på en acceptabel nivå utifrån förvaltningsrättsliga principer.

De anser till skillnad från klagandena att om flera objektiva uttalanden av tekniskt klargörande karaktär behövs, ska dessa inte inhämtas från nämnden, utan från sakkunniga från värmepumpens tillverkare (Nibe), deras auktoriserade serviceombud (Assemblin AB) eller något välrenommerat akustikbolag såsom WSP, Tyråls AB eller liknande. Alla dessa bolag har den tekniska sakkunskapen som nämnden helt uppenbart saknar.

Nämndens PM från den 5 juli 2019

De vill påpeka följande felaktigheter och/eller oklarheter i nämndens promemoria från den 5 juli 2019, som klagandena bifogade till sitt överklagande.

"Enligt punkt 6 i Nibes instruktioner sätter man kompressorfrekvensen till 80 Hz och väntar tills den går upp i detta värde. I punkt 7 kontrolleras att fläkten går på högsta varv." Maxvärdet är dock 85 Hz och inte 80 Hz.

Ordalydelsen för punkt 7 i Nibes instruktion från 2016/2017 lyder "7) Kollar att fläkten går på högsta varv". Således ges ingen anvisning hur man helt praktiskt och tekniskt ska kontrollera i värmepumpens menysystem att fläkten går på högsta varv. Det är först i ett mail från Nibe den 18 oktober 2018 som det klarläggs hur fläktens varvtal ska kontrolleras via värmepumpens menysystem, det vill säga man går till meny 5.13 och avläser vilket fläktläge fläkten går på, se bilaga "Nibe mail 181018". Fram till denna tidpunkt var det inte känt hur fläktens varvtal ska kontrolleras helt praktiskt.

"I mätrapporten har A.L. angett att mätning gjordes med värmepumpen på två inställningar, tyst drift (60 Hz) och normal drift (80 Hz) och mätvärden har redovisats för de olika inställningarna samt för bakgrundsnivån". A.L. nämner inte någonting om fläkthastigheten i sin bullerrapport från den 19 april 2018, se bilaga "JA bullermätning 19.4.2018".

Klagandena har i sitt överklagande från den 16 juli 2019 angett att "80 Hz (maxvärdet) lästes alltså av tillsammans med Akustikern innan vi gick ut och genomförde ljudmätningen". Således nämner inte heller klagandena något om att fläkthastigheten har avlästs och kontrollerats vid bullermätningen. De anser att ovanstående visar att fläktens varvtal varken kontrollerades av klagandena eller A.L. vid bullermätningen den 19 april 2018.

"Verksamhetsutövaren har intygat att Nibes instruktioner har följts till punkt och pricka vid mätningen och akustikern A.L. har bevittnat detta." Det ifrågasätts vad A.L. har bevittnat. Det är anmärkningsvärt att nämnden konsekvent i all sin kommunikation helt bortser från deras kommentarer angående frågan vad A.L. har bevittnat. Eftersom nämnden redan i juni 2018 fick motstridiga uppgifter om vad A.L. hade bevittnat och inte, borde det ha utretts vad som faktiskt gäller. Men nämnden valde att inte utreda frågan vidare och godtog helt okritiskt det som klagandena påstår i sitt mail från den 23 april 2018, se bilaga "E.s mail 23.4.2018". De anser att nämnden därför inte har uppfyllt sin förvaltningsrättsliga utredningsplikt.

"Miljöförvaltningen finner inga skäl att misstro verksamhetsutövaren och den sakkunniga oberoende akustikern om att Nibes instruktioner följts till punkt och pricka ..." Det ifrågasätts om det finns skäl att misstro A.L.. Ovan har de redogjort för att A.L. under deras möte den 25 maj 2018 inte kunde bekräfta att klagandena till "punkt och pricka" hade följt instruktionen från Nibe. Nämnden tror i sitt påstående felaktigt att A.L. har bevittnat att klagandena till "punkt och pricka" följde instruktionen från Nibe. Så är inte fallet enligt vad A.L. personligen berättade för dem under deras möte den 25 maj 2018. Han bekräftade även vid detta möte att han inte har någon sakkunskap om värmepumpsinställningar överhuvudtaget. Han berättade samma sak för dem vid hans första bullermätning den 15 april 2016. De anser att det inte finns några skäl att misstro det som A.L. har berättat för dem.

De hänvisar till sidorna 19-22 i deras överklagande till länsstyrelsen, se bilaga "ÖKL till LST 190123". Där anges flera omständigheter som gör att de anser att det finns skäl att ifrågasätta A.L. i hans roll som sakkunnig akustiker. Detta är bland annat eftersom han inte har följt mätstandardens anvisning om lagring av mätsignalen, inte har följt branschpraxis avseende lagring/arkivering av mätsignalen, inte har nämnt något om osäkerheten i mätningen (bland annat vedhögens och det varma vädrets bullerreducerade påverkan) trots att mätstandarden föreskriver det, skickat in bristfällig bullerrapport till nämnden som sedan i flera omgångar har kompletterats/ändrats i efterhand avseende mätpunkten, inte angett tillämpad mätstandard utan kompletterat med denna uppgift först efter begäran av nämnden använt en mätstandard från år 1984 trots att det finns en nyare standard från år 2005, inte begärt om lov att tillträda deras tomt för att genomföra bullermätningen den 19 april 2018 och inte bifogat karta visande mätpunkten utan kompletterad med denna uppgift först efter begäran av nämnden.

De anser att det finns skäl att misstro klagandena både när det gäller inställningen av värmepumpen vid bullermätningen den 19 april 2018 (och den 15 april 2016) och deras agerande i största allmänhet i deras roll som verksamhetsutövare under ärendets gång. Det finns ett flertal tydliga exempel som demonstrerar detta.

Exempel 1: A.L. kan inte intyga att Nibes instruktion följts i och med att A.L. inte kan bekräfta att klagandena till "punkt och pricka" följde instruktionen från Nibe. Det finns grund till att ifrågasätta om det som klagandena påstår i sitt överklagande är sant eller inte. Hittills under ärendets gång har det bevisats att det endast är klagandena själva som har "verifierat" vilka inställningar som gjorts vid företagna bullermätningar. Det är klagandena själva som, utan någon sakkunnig inblandning eller kontroll överhuvudtaget, har kunnat styra värmepumpens inställningar hur denne vill inför varje bullermätning under ärendets gång. Därmed anser de att det finns all anledning att misstro klaganden när denne påstår att Nibes instruktioner följts till "punkt och pricka".

Exempel 2: Klagandena undviker insyn från oberoende sakkunniga bullerexperter. Under ärendets gång har de försökt erbjuda klaganden att ha dialog med sakkunniga experter som de har anlitat inom buller- och akustikområdet, se sida 27-28 i bilaga "ÖKL till LST 190123" och bilaga "MNL mail 160211". Klagandena har dock sedan år 2016 kategoriskt nekat all i blandning av välrenommerade och erkända externa oberoende sakkunniga experter från Lunds Tekniska Högskolas avdelning för teknisk akustik, WSP Sverige AB, Tyr&is AB, Sony Mobile Communications AB och Assemblin AB (auktoriserat serviceombud för Nibe).

Klaganden har gjort alla värmepumpsinställningar själv både vid bullermätningen den 15 april 2016 och den 19 april 2018. Dessutom har de anlitat enmansföretagaren A.L. med firma Jupiter Akustik, som enligt egen utsago inte har någon sakkunskap om värmepumpsinställningar överhuvudtaget.

Med beaktande av ovanstående är det för dem obegripligt att nämnden "finner inga skäl att misstro verksamhetsutövaren". I motsats till nämnden anser de att det finns skäl att misstro klagandena.

Exempel 3: Klagandena motarbetade medverkan av sakkunniga vid bullermätningen den 19 april 2018. De hänvisar till sidorna 5-6 i bilaga "ÖKL till LST 190123", bilaga "MNL mail 180417 I" och "MNL mail 180417 II". Bilagorna bevisar att både klagandena och A.L. var fullt informerade av nämnden redan den 17 april 2018 att nämnden inte hade något emot att en representant från Nibe medverkade vid den kommande bullermätningen.

De lyckades på mindre än tre arbetsdagar att arrangera medverkan med kort varsel av ett auktoriserat Nibe serviceombud vid en kommande bullermätning. De meddelade detta till A.L., klagandena och nämnden på morgonen den 20 april 2019, se bilaga "Mail till Jupiter Akustik 180420". Detta var dock för sent. Varken klagandena eller A.L. meddelade dem när bullermätningen skulle göras

eller begärde tillträde till deras tomt. Bullermätningen den 19 april 2018 gjordes således i smyg genom olovligt tillträde på deras tomt mellan kl. 01:00 — 02:00 när de sov.

Av ovan redovisning framgår med all tydlighet hur klagandena målmedvetet styrde bullermätningen till den 19 april 2018 så att varken de eller en sakkunnig i värmepumpens inställningar fick insyn i hur bullermätningen gick till eller vilka inställningar som gjordes. De anser i motsats till nämnden att denna typ av beteende klart och tydligt bevisar att det finns all anledning att misstro klagandena. För dem är det helt uppenbart att klaganden till varje pris har velat undvika insyn av sakkunniga när denne har gjort inställningar i värmepumpen innan A.L. gjorde sina bullermätningar.

De hänvisar till bilaga "E.s. mail 16.5.2018". Denna bilaga visar ännu en gång hur klagandena avstyr insyn/inblandning av en sakkunnig akustiker (Tyråns AB) och en sakkunnig Nibe serviceombud (Assemblin AB). I detta fall avvisar klagandena två sakkunniga experter, trots att deras inblandning inte kostar en enda krona för klagandena. Om värmepumpen nu är så tyst som de hävdar, vore det väl ett ypperligt tillfälle för dem att avsluta ärendet genom att låta våra sakkunniga göra en bullermätning på deras bekostnad. Men klagandena ställer inte upp på en ny bullermätning. För dem bevisar klagandenas beteende att de till varje pris vill undvika insyn av sakkunniga. Detta stärker deras misstro mot klagandena ytterligare.

Exempel 4: Klagandena väljer att genomföra bullermätningen den 19 april 2018 vilket var det näst varmaste dygnet under perioden mars-april 2018. Den 19 april 2018 hade den näst varmaste dygnstemperaturen (+ 14,5 °C) under perioden mars-april 2019, se sida 41 i bilaga "ÖKL till LST 190123". Enligt A.L. bullerrapport var utetemperaturen + 10 °C när bullermätningen gjordes kl. 01:00 — 02:00 den 19 april 2018.

Det är allmänt känt hos sakkunniga att utetemperaturen inte ska vara för varm när bullermätningar görs. För varmt väder gör det nämligen svårt att styra och kontrollera värmepumpsdriften, se bilaga "E.s mail 16.5.2018" och sidorna 41-42 i bilaga "ÖKL till LST 190123". Upplysningsvis kan även nämnas att nämnden vid den första bullermätningen den 15 april 2016 informerade klagandena att bullermätningen inte skulle göras när det var för varmt utomhus. Beträffande Nibe värmepumpar rekommenderar sakkunniga hos Nibe att bullermätningar för att mäta fläkt-enhetens maximala bullervärde helst ska göras när utetemperaturen är kring 0 °C eller i vart fall under + 4°C, se bilaga "Nibe mail 181018" och "Nibe mail 190827". Anledningen till detta är att värmepumpens inbyggda förregleringar och skyddsfunktioner gör det lättare att skapa väl kontrollerade driftförhållanden när vädret är kallt, det vill säga under 0°C / + 4°C.

De anser att klagandenas val av dygn för bullermätningen med all tydlighet bevisar att de medvetet har valt ett mättillfälle då möjligheten att uppnå fläktentens maximala bullervärde var begränsat på grund av det varma vädret. Klagandena agerade tvärtemot alla rekommendationer från sakkunniga och de anser att denna typ av agerande skapar misstro gentemot dem.

"Med ovanstående motivering anser miljöförvaltningen att ärendet är tillräckligt utrett". Det är häpnadsväckande att nämnden trots att det i ärendet fortfarande föreligger väldigt många oklarheter anser att ärendet är tillräckligt utrett. De anser att nämnden konsekvent och metodiskt ensidigt endast godtar klagandenas påståenden och inte ens bemödar sig att kommentera och motivera avslag av deras inlägg/yrkanden under sin handläggning. De anser att nämnden varken har uppfyllt sitt förvaltningsrättsliga utredningsansvar eller sin serviceplikt mot dem i deras roll som bullerdrabbad part.

De vill lyfta fram tre exempel på hur nämnden brister i sitt förvaltningsrättsliga utredningsansvar och sin serviceplikt.

Exempel 1: Nämnden följer inte upp sin kommunikation med klagandena och A.L.. I och med att nämnden inte följer upp sitt mail från den 17 april 2018, se bilaga "MNL mail 180417 II", blev inget auktoriserat Nibe serviceombud närvarande och vedhögen inte flyttad vid bullermätningen den 19 april 2018. Nämnden har genom att försumma sitt förvaltningsrättsliga utredningsansvar och sin serviceplikt orsakat att det fortfarande idag föreligger oklarheter om vilka bullernivåer som gällde vid bullermätningen den 19 april 2018. Detta kan inte anses vara acceptabelt ur rättssäkerhetssynpunkt.

Exempel 2: När de fick del av A.L. bullerrapport från bullermätningen den 19 april 2018 insåg de genast att på grund av orimliga mätresultat en ny, kompletterande, objektiv och väldokumenterad bullermätning måste göras av sakkunniga bullermätningsexperter. De upplyste nämnden om detta och nämnden instruerade dem då att kontakta klagandena direkt, eftersom miljöinspektör E.R. inte själv var villig att koordinera en ny bullermätning. De kontaktade klaganden via deras bullerkonsult Tyrkns AB. I motsats till A.L. firma Jupiter Akustik är Tyrkns AB ett välrenommerat akustikföretag. Även ett av Nibes auktoriserade serviceombud från Assemblin AB var redo att medverka vid en ny bullermätning med kort varsel. Trots detta arrangemang ville klagandena inte medverka i en ny bullermätning, se bilaga " Engvalls mail 16.5.2018".

I och med att klagandena inte ville medverka, kontaktade de nämnden den 17 juni 2018 och begärde att nämnden inom ramen för sitt utredningsansvar och sin serviceplikt skulle hjälpa dem att få till stånd en ny kompletterande bullermätning bekostad av dem, se bilaga "Till MFL 17.6.2018". Det enda de begärde från nämnden var att den skulle förelägga klagandena att medverka i en ny bullermätning som de skulle anlita och bekosta. Denna bullermätning skulle således kostnadsfritt varken belasta nämnden eller klagandena. Miljöinspektören, E.R. bestämde dock, trots deras ingående motivering varför en kompletterande bullermätning borde göras, att inte förelägga klagandena att medverka i en ny bullermätning. Nämnden svarade aldrig på deras yrkande skriftligt. Det är inte känt hur nämnden motiverade sitt avslag på deras yrkande att förelägga

klagandena att medverka. Det enda svar de har fått från nämnden är följande konstaterande på sida 4 i nämndens beslut den 20 december 2018 att avsluta ärendet utan åtgärd, se bilaga "MNL beslut 181220", "Det är inte heller motiverat att förelägga fastighetsägarna att utföra flera mätningar".

Det är uppenbart att nämnden inte ens har förstått vad de yrkade. De yrkade inte att nämnden skulle förelägga klagandena att utföra flera mätningar, utan att klagandena endast skulle medverka i en ny bullermätning som skulle göras av sakkunniga som de skulle anlita och bekosta. De anser att nämnden klart och tydligt bryter mot förvaltningslagens krav om att ett beslut ska innehålla en motivering med uppgifter om vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Om nämnden hade hjälpt dem att få fram en kompletterande bullermätning på deras bekostnad, hade de antagligen sluppit den nu pågående domstolsprocessen.

Exempel 3: Båda A.L. bullermätningar från den 15 april 2016 och den 19 april 2018 visar mätvärden som ligger exakt på Naturvårdsverkets riktvärden eller 1 dB under. Därför yrkade de hos nämnden den 12 december 2018 att nämnden skulle begära A.L. att inkomma med kopior av relevanta kalibreringsprotokoll och en beskrivning av kalibreringskedjan för respektive mättillfälle, se sida 6 i bilaga "Yttrande 12.12.2018 över MNL förslag 3.12.2018". Denna typ av dokumentering finns alltid hos seriösa bullerkonsulter och kan tillhandahållas på begäran med kort varsel. Nämnden återkom aldrig beträffande denna begäran, utan valde istället att ännu en gång den 20 december 2018 avsluta ärendet utan åtgärd. Därför har i detta ärende inte utretts eller bevisats att A.L. mätapparat har varit korrekt kalibrerad vid gjorda bullermätningar. I och med att det är mätapparaten som fångar in bullervärdena, är det av grundläggande betydelse att det bekräftas att mätapparaten har varit korrekt kalibrerad. Eftersom nämnden inte begärde in kalibreringsprotokoll och en beskrivning av kalibreringskedjan för respektive mättillfälle anser de att nämnden har brustit i sitt utredningsansvar i en mycket viktig fråga i detta ärende.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att nämnden under de gångna fyra åren konsekvent har undvikit att självmant inhämta den sakkunskap som behövs för att objektivt kunna utreda detta ärende. Föreliggande aktmaterial i detta ärende visar klart och tydligt att nämnden endast har bidragit med en marginell egen arbetsinsats. Det är högst tvivelaktigt utifrån förvaltningsrättsliga principer att nämnden inte inhämtar kompletterande sakkunskap när det behövs för objektiv utredning av ärendet, utan istället väljer att gång efter gång avsluta ärendet utan att en fullständig utredning eller beslutsmotiveringar föreligger.

Nämndens yttrande den 22 augusti 2019

De har tagit del av nämndens yttrande från den 22 augusti 2019, se bilaga "MNL yttrande 190822". De noterar att nämndens yttrande till stor del är en kopia av PM:et från den 5 juli 2019 med vissa ändringar. De kommenterar här efter de felaktigheter och/eller oklarheter som finns i nämndens yttrande från den 22 augusti

"Pumpen kan gå upp till 85 Hz men det går bara att tvångsstyra den till 80 Hz". Sakkunniga från Nibe har i motsats till nämndens påstående under ärendets gång bekräftat att den aktuella värmepumpen kan gå upp till 85 Hz och att det går att ställa in 85 Hz manuellt i menyvalet 9.6.1. (tvångsstyrningsmenyn för kompressorn), se bilaga "Nibe mail 190827".

Nämnden påstår att värmepumpen endast går att tvångsstyra till 80 Hz. Nämnden redogör inte för hur man har kommit fram till detta påstående. Nämnden är inte sakkunnig avseende Nibe Split värmepumpar och de kan konstatera att det i föreliggande utredning inte finns något stöd från sakkunniga som stödjer nämndens påstående.

"På grund av svårigheterna för en bullerkonsult att mäta på natten när bakgrundsni-
vån är låg, vädret är optimalt och pumpen går just på 85 Hz har en bedömning gjorts att dessa 5 Hz gör marginell skillnad. En manuell styrning av pumpen till 80

Hz har bedömts vara så nära maxläget man kan komma." Inledningsvis vill de påpeka att sakkunniga inte ser några som helst problem att mäta under de förhållanden som nämnden ovan anger som problematiska, se bilaga "E.s mail 16.5.2018". Sakkunniga ser varken några svårigheter med att göra en bullermätning när bakgrundsnivån är låg (senare på kvällen, tidig natt alternativt tidig morgon) eller när väderförhållandena är optimala (med begränsningen att utetemperaturen inte får vara för hög). Nämnden påstående om svårigheter att mäta när bakgrundsnivån är låg är mycket förvånande eftersom det strider mot vad både sakkunniga och branschpraxis för bullermätningar föreskriver.

Uppenbarligen saknar nämnden denna typ av grundläggande sakkunskap angående under vilka förhållanden bullermätningar ska göras. Sakkunniga ser inte heller några problem vad gäller manuell styrning av fläktenhetens kompressor till effektläge 85 Hz, se bilaga "Nibe mail 190827".

Under ärendets handläggning har det framkommit klart och tydligt att nämnden inte har någon teknisk sakkunskap om den i detta fall aktuella Nibe Split värmepump överhuvudtaget. Trots detta gör nämnden i sitt yttrande, en bedömning att 5 Hz högre kompressor effekt (85 Hz istället för 80 Hz) endast ger en "marginell skillnad". Nämnden har inga som helst belegg för sitt påstående. Den specificerar heller inte vad den menar med "marginell skillnad", men vi antar att nämnden syftar till fläktenhetens bullernivå. Om så är fallet, är frågan hur många dB nämnden anser att en "marginell skillnad" motsvarar.

Nämndens påståenden och bedömningar är grundlösa och har inte verifierats av någon sakkunnig. För dem förefaller det som att nämnden gör denna typ av påståenden och bedömningar endast i syfte att framtvunga ett snabbt avslut av ärendet utan någon ytterligare arbetsinsats från nämndens sida.

"Tyst läge" är när pumpen är inställd på att inte kunna gå över 60 Hz." Det är tröttsamt att se att nämnden fortfarande inte förstår vad som menas med begreppet "Tyst drift" i detta ärende. "Tyst drift" är en inställning som görs enligt menyval 7.6.1.

och som begränsar både kompressorns effektläge, fläktmotorns och rotorbladets varvtal med 1/3 under vissa förhållanden.

Klagandena, A.L. och nämnden är inte sakkunniga beträffande Nibe Split AMS 10 värmepumpen. Hur de definierar "Tyst läge" (60 Hz enligt deras definition) och "maximal effekt" (80 Hz enligt deras definition), saknar således helt relevans vid bedömningen av hur en aktiverad "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1. påverkar fläktenhetens bullernivåer. Vad som är relevant är de definitioner och den tekniska sakkunskap som sakkunniga från värmepumpens tillverkare Nibe har verifierat. Hur inställningen "Tyst drift" påverkar fläktenhetens bullernivå bekräftas av Nibe i bilaga "Nibe mail 190827".

"När värmepumpen går på 80 Hz går den alltså på maximal effekt, vilket Nibe förtydligat i e-post den 23 februari 2017, handling 25 och även i e-post den 12 juli 2019 enligt till överklagandet bifogad handling. " I monterings- och skötselavvisningen (MOS SE 1540-3 NIBE SPLIT 331192) för aktuell värmepump anges på sida 55 att kompressorfrekvensens inställningsområde är 20-85 Hz följande:

Meny 9.6.1 [5] KompFrek

Här visas aktuell börvärdesfrekvens till kompressorn.

Inställning av börvärde vid manuell styrning av kompressorfrekvensen aktiveras i meny 9.6.2.

	AMS 10-8	AMS 10-12
Inställningsområde	20 – 86 Hz	20 – 85 Hz

Maximalt effektvärde för kompressorn är således 85 Hz och inte 80 Hz som nämnden felaktigt hävdar i sitt yttrande. Även Nibe och klaganden själv har bekräftat maxvärdet 85 Hz på sida 1 och 5 i bilaga "Nibe mail 181018" och i bilaga "Nibe mail 190827".

Den mailkorrespondens från den 23 februari 2017, som nämnden hänvisar till, se bilaga "MNL mail 190713", visar inte hela kommunikationen. Nämnden har i sin dokumentation inte inkluderat ett mail som klagandena skickade till miljöinspektör J.S. den 9 juni 2016. Anledningen till att klagandena skickade detta mail var, att J.S. hade efterlyst en redogörelse från klaganden om vilka inställningar som denne hade gjort i värmepumpen inför bullermätningen den

15 april 2016. Klagandens mail från den 9 juni 2016 finns på sida 5 i bilaga "MNL mail 160628 inkl bilagor".

Mail från den 9 juni 2016 är betydelsefullt i sammanhanget, eftersom det utgör underlaget för det mail som miljöinspektör J.S. skickade till Nibe den 10 juni 2016. Av klagandens mail från den 9 juni 2016 framgår att klaganden upplyste J.S. om att han bland annat hade ställt in kompressorfrekvensen till 80 Hz. Efter att ha fått denna upplysning från klaganden börjar nämnden sin kommunikation med Nibe. Kommunikationen ser i sammanfattning ut som följer: Den 10 juni 2016: J.S. frågar Nibe, om klagandenas lista med 5 steg (E. säger att i steg 4 ställs kompressorfrekvensen till 80 Hz) "...stämmer om man vill få upp sin värmepump på max läge..." och ".. när värmepumpen låter som högst...". Den 10 juni 2016: Nibe svarar och kompletterar klagandenas lista med 5 steg till en ny lista med 7 steg (i steg 6 är kompressorfrekvensen 80 Hz kvar). Nibe svarar aldrig på J.S.s fråga om listan stämmer om man vill få upp sin värmepump på maxläge och när den låter som högst. Den 23 februari 2017: Miljöinspektör E.R. frågar Nibe om skillnaden mellan klagandenas lista med 5 steg och Nibes lista med 7 steg påverkar resultatet på ljudnivån. Den 23 februari 2017: Nibe svarar att "... om ni har fått maskinen att gå med 80 Hz så är det maxvärde ni har mätt upp." Den 3 juli 2019: Miljöinspektör S.J. frågar Nibe "... ska det räcka att följa de instruktioner ni gett nedan för att ställa in 80 Hz och därmed full effekt?" Den 12 juli 2019: Nibe svarar "Det är-värdet som ni läste av i meny 5.14 är det verkliga kompressor varvtalet."

Ovan kommunikation visar tydligt att nämnden redan år 2016 vid ställande av sina frågor till Nibe själv avgränsade sina frågor till att omfatta endast kompressorns effektnivå 80 Hz. Därmed har nämnden helt okritiskt använt den informationen om 80 Hz som klaganden ursprungligen lämnat till miljöinspektör J.S. den 9 juni 2016 utan att själva stämna av med Nibe vilket Hz-tal som faktiskt är den maximala kompressoreffekten.

Det står klart och tydligt i monterings- och skötselanvisningen (MOS SE 1540-3 NIBE SPLIT 331192) för den aktuella värmepumpen att kompressorfrekvensens inställningsområde är 20-85 Hz. Dessutom har det flera gånger under ärendets gång bekräftats av sakkunniga från Nibe att maxeffekten för kompressorn är 85 Hz och inte 80 Hz.

Trots all föreliggande utredning fortsätter nämnden även i juli 2019 att göra egna tolkningar om kompressorns effektlägen genom att påstå att 80 Hz motsvarar full effekt/maximalt effektläge och att värmepumpen endast går att tvångsstyra till 80 Hz. Om nämnden istället hade utgått från kompressorns korrekta maxeffekt 85 Hz vid sin kontakt med Nibe, hade Nibe sannolikt svarat liknande som de gjorde när nämnden ställde sina frågor med angiven kompressorfrekvensen 80 Hz det vill säga om ni har fått maskinen att gå med 85 Hz så är det maxvärde ni har mätt upp och det är värdet som ni läste av i meny 5.14 är det verkliga kompressor varvtalet. Det är egentligen detta som Nibe bekräftar i bilaga "Nibe mail 190827".

Utredning om "Tyst drift" med sakkunniga från Nibe

I detta ärende har det redan gjorts två bullermätningar av A.L. med firma Jupiter Akustik. Den bullermätning som i nuläget är aktuell för bedömning gjordes av A.L. den 19 april 2018, se bilaga "JA bullermätning 19.4.2018". Bullerrapporten visar att utetemperaturen var + 10 °C när mätningen gjordes. Det har klarlagts tidigare under ärendets handläggning att "Tyst drift" enligt menyvalet 7.6.1 var aktiverad när A.L. gjorde bullermätningen den 19 april 2018.

När den första bullermätningen gjordes av A.L. den 15 april 2016 var utetemperaturen + 2 °C, se bilaga "Jupiter Akustik bullerrapport 160418". Efter en dialog mellan dem och B.C., som är chef/manager på Nibe Service, sammanställdes tre fall och C. bekräftade, vilka tekniska egenskaper som gäller för den värmepumpsmodellen som klagandena har, vid de förhållanden som förelåg vid bullermätningarna den 15 april 2016 och den 19 april 2018, se bilaga "Nibe mail 190827".

Utetemperatur + 10 °C

Nibe bekräftar att följande gäller när utetemperaturen är + 10 °C och "Tyst drift" enligt menyvalet 7.6.1 har aktiverats. Kompressorn kan uppnå maximal effektnivå 85 Hz (80 Hz har av klagandena felaktigt angetts till Nibe och nämnden när Nibes ursprungliga instruktion från 2016/2017 fastställdes) eftersom manuell inställning i meny 9.6.1 är överordnad inställningen "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1. Fläktmotorn och rotorbladet kan inte uppnå maximal hastighet eftersom aktiverad "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1 reducerar fläktens hastighet med ca 1/3 när utetemperaturen är + 10 °C.

Ovanstående betyder att det var tekniskt omöjligt att uppnå fläktmotorns och rotorbladets maximala hastighet och bullervärde för fläktenheten när A.L. gjorde bullermätningen den 19 april 2018. Kompressorn forcerades inte heller till maximal effektnivå 85 Hz eftersom manuell inställning gjordes endast till 80 Hz. Hur stor bullereffekt 5 Hz motsvarar har än så länge inte utretts.

Sammanfattningsvis anger de mätvärden som anges i rapporten från bullermätningen den 19 april 2018 fläktenhetens bullervärden när fläktmotorns och rotorbladets hastighet var reducerade med cirka 1/3 eftersom utetemperaturen var + 10 °C och kompressorns effektvärde vid inställningen 80 Hz. Bullervärdena i rapporten är således inte fläktenhetens maximala bullervärden och kan, enligt deras mening, inte användas för en bedömning i detta ärende.

Utetemperatur < + 4 °C

Nibe bekräftar att följande gäller när utetemperaturen är <+ 4 °C och "Tyst drift" enligt menyvalet 7.6.1 har aktiverats. Kompressorn kan uppnå maximal effektnivå 85 Hz eftersom manuell inställning i meny 9.6.1 är överordnad inställningen "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1. Fläktmotorn och rotorbladet kan uppnå maximal hastighet eftersom värmepumpens förregleringar och skyddsfunktioner automatiskt aktiveras när utetemperaturen är < + 4 °C. Den automatiska aktiveringen av värmepum-

pens förregleringar och skyddsfunktioner tillåter att fläkten går upp till högre varvtal. Den automatiska aktiveringen är överordnad inställningen "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1.

Ovanstående betyder att bullermätningar som görs när utetemperaturen är $< + 4$ °C är pålitliga eftersom både kompressorn och fläktmotorn och rotorbladet kan uppnå sina maximala effekt- och hastighetsnivåer även om "Tyst drift" inställningen enligt menyval 7.6.1 är aktiverad. Detta förutsätter dock att inställningar och mätningar görs och verifieras av sakkunniga personer.

Yrkande i första hand

De hänvisar till sidorna 26-34 under avsnittet "Motivering" avseende kunskapskrav (2 kap. 2 § miljöbalken), åtgärdskrav (2 kap. 3 § miljöbalken), rimlighetsbedömning (2 kap. 7 § miljöbalken), olägenhet för människors hälsa (9 kap 3 § miljöbalken) och lokaliseringsprincip (2 kap. 6 § miljöbalken) i bilaga "ÖKL till LST 190123".

I detta ärende har det redan gjorts två bullermätningar av A.L. med firma Jupiter Akustik. Den senaste bullermätningen från år 2018 gjordes när utetemperaturen var $+10$ °C. I enlighet med vad som framkommit efter diskussion med sakkunniga från Nibe bör denna bullermätning inte användas, eftersom den inte visar maximala bullervärden.

Den första bullermätningen som A.L. med firma Jupiter Akustik gjorde den 15 april 2016 genomfördes när utetemperaturen var $+2$ °C. I enlighet med vad som framkommit efter diskussion med sakkunniga från Nibe kan en bullermätning som genomförts när utetemperaturen är $< + 4$ °C anses vara brukbar även om inställningen "Tyst drift" är aktiverad enligt menyval 7.6.1.

I bullerrapporten från den 15 april 2016 anges felaktigt att avståndet från mätpunkten till fläktenheten är cirka 6 meter. Under ärendets tidigare handläggning har avståndet cirka 6 meter korrigerats till cirka 7,2 meter vilket är det korrekta avståndet till mätpunkten. Eftersom mätningen gjordes från fel mätpunkt, det vill säga inte deras södra uteplats, har de bland annat i deras överklagande till länsstyrelsen beräknat om mätvärdena i enlighet med gällande praxis till rätt avstånd, det vill säga 3,5 meter. Efter omräkning ser man klart och tydligt att Naturvårdsverkets riktlinjer överskrids, se sidorna 35-36 i bilaga "ÖKL till LST 190123". Naturvårdsverkets bullerriktvärden anges i tabellen nedan.

Tabell 1. Ljudnivå från industri/verksamhet, frifältsvärde

	Leq dag (06-18)	Leq kväll (18-22) samt lör-, sön- och helgdag (06- 18)	Leq natt (22-06)
Utgångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler	50 dBA	45 dBA	40 dBA

De vill påminna mark- och miljödomstolen att domstolen redan i sin förra dom i detta ärende har godkänt bullermätningen från den 15 april 2016, se sida 5 i bilaga "MD dom 171114".

Eftersom det redan genomförts två bullermätningar och alla inblandade parter vill få ett avslut på detta ärende, yrkar de att domstolen vid sitt beslut i första hand godtar och använder A.L. bullermätning från den 15 april 2016, se bilaga "Jupiter Akustik bullerrapport 160418". De yrkar således att domstolen godtar en omräkning av bullervärden enligt nedan. En tillämpning av den matematiska formel som har tillämpats i praxis ser ut som följer:

Formel för att räkna ut ljudstyrkan L_2 hos en punktkälla på ett avstånd r_2 om du känner ljudstyrkan L_1 på ett avstånd r_1

$$L_2 = 10 \lg \left(\frac{r_1^2}{r_2^2} \right) + L_1$$

I detta fall är L_1 39 dB eller 44 dB.

$$L_2 = 10 \cdot \log \left(\frac{7,2^2}{3,5^2} \right) + L_1 = 6,265 + L_1$$

Efter omräkning med ovan formel blir bullervärdena från bullermätningen den 15 april 2016 de som redovisas i tabellen nedan.

	Avstånd från fläkteneheten till mätpunkten	Bullervärde dB(A) "Lägre inställning"	Bullervärde dB(A) "Högre inställning"	Kommentar
Jupiter Akustik mätning 160415	7,2 m	39	44	Avståndet 7,2 m är till vårt trädäck mot väster
Jupiter Akustik mätning 160415 - ett omräknat värde till 3,5 m avstånd	3,5 m	45,3	50,3	Vår södra uteplats ligger 3,5 m från Engvalls värmepump

Eftersom de omräknade bullervärdena överstiger Naturvårdsverkets riktvärden för dag, kväll, natt och helg yrkar de, att domstolen beslutar i enlighet med deras yrkande i första hand. Om domstolen av någon anledning, trots alla deras kommentarer och motiveringar i detta yttrande och deras överklagande till länsstyrelsen, föredrar att använda bullermätningen från den 19 april 2018 yrkar de att följande justeringar görs av de värden som anges i den bullerrapporten.

Korrigerig 1: Korrigerig görs med 4 dB på grund av den bullerreducerande påverkan som aktiverad "Tyst drift" enligt menyval 7.6.1. har på fläktmotor och rotorblad. Korrigerig 2: Korrigerig görs med 4 dB för vedhögens bullerreducerande påverkan. Korrigerig 3: Korrigerig görs med 3 dB för orimligheten i uppmätt bullernivå vid mätning med inställning 60 Hz respektive 80 Hz (bullerrapporten visar endast 1 dB skillnad).

Beträffande ovan angivna korrigerigars dB-värden hänvisar de till deras motiveringar som de har redogjort tidigare på följande sidor i deras överklagande till länsstyrelsen, se bilaga "ÖKL till LST 190123": Korrigerig 1: se sida 40, korrigerig 2: se sida 40-41 och korrigerig 3: se sida 42-43

Efter en omräkning av bullervärdena med beaktande av ovan korrigerigar 1-3 ser bullervärdena från bullermätningen den 19 april 2018 ut som i tabellen nedan.

Bullermätning	Avstånd från fläktenheten till mätpunkten	Bullervärde dB(A) för tyst drift (60 Hz) enligt bullerrapport	Korrigerig 1 : korr. för aktiverad "Tyst drift" i menyval 7.6.1 med 4 dB(A)*	Korrigerig 2 : korr. för "Vedhögens" bullerdämpande effekt med 4 dB(A) **	Korrigerig 3 : för skillnaden mellan lägre/60 Hz och högre/80 Hz med 3 dB(A)***	TOTAL
Jupiter Akustik mätning 180419	4,2 m	39	4	4	0	47
	Avstånd till mätpunkten	Bullervärde dB(A) för normal drift (80 Hz) enligt bullerrapport				
Jupiter Akustik mätning 180419	4,2 m	40	4	4	3	51

* 4 dB(A) uppskattning baserad på Nibe referensmätning enligt EN 12102
 ** Jupiter Akustik säger < 5 dB(A)
 *** Beräkning baserad på Nibe referensmätning enligt EN 12102

Eftersom de omräknade bullervärdena överstiger Naturvårdsverkets riktvärden för dag, kväll, natt och helg, yrkar de att domstolen beslutar i enlighet med deras yrkande i första hand.

Yrkande i andra hand

Nämnden har flera gånger under ärendets handläggning försökt att avslutat detta ärende utan att ha uppfyllt sitt förvaltningsrättsliga utredningsansvar och sin serviceplikt. Enligt deras uppfattning beror detta på att de miljöinspektörer som har varit inblandade i detta ärende saknar både teknisk sakkunskap om värmepumpar och kunskap om hur man driver utredningar som uppfyller förvaltningslagens krav. Detta anser de är mycket alarmerande ur rättssäkerhetssynpunkt.

Om domstolen beslutar att inte godta deras yrkande i första hand, yrkar de andra hand att domstolen, i enlighet med länsstyrelsens beslut och instansordningsprincipen, beslutar att återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt utredning och handläggning. De anser att domstolen, i detta enskilda fall, i så fall bör ge särskilda anvisningar till nämnden avseende vilka ytterligare utredningar och/eller åtgärder som krävs för att möjliggöra ett nytt förutsättningslöst ställningstagande från nämndens sida.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Det mark- och miljödomstolen har att pröva i nu aktuellt mål är länsstyrelsens överklagade beslut att upphäva nämndens beslut och återförvisa ärendet för fortsatt handläggning.

Enligt länsstyrelsen råder det oklarheter kring huruvida aktuell värmepump vid mättillfället gick på maximal effekt och därmed är det inte möjligt att avgöra om uppmätta bullervärden ger en rättvisande bild av de maximala bullernivåer som värmepumpen kan generera vid grannfastighetens uteplats. Då informationen om genomförda bullermätningar har en avgörande betydelse och mätresultatet inte kan säkerställas föreligger sådana oklarheter som gör att länsstyrelsen inte kan företa en rättssäker prövning i ärendet innan ärendet är tillräckligt utrett och oklarheterna har klarlagts. Länsstyrelsen har därför återförvisat ärendet till nämnden för fortsatt utredning vad avser bullernivåer vid uteplatsen och ett nytt förutsättningslöst ställningstagande.

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning då det alltså är oklart vad som är värmepumpens maximala effekt. Det är vidare inte utrett om fläkten har gått för fullt vid tillfället för mätningen samt hur temperaturen vid mättillfället har påverkat resultatet. Det föreligger därmed ett behov av fortsatt utredning i ärendet varför det ska återförvisas till nämnden.

Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 8 januari 2020.

Anna Karlsson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Matilda Andersson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.